

ODAK GRUP VE ÇALIŞTAY RAPORU:

**AFETLERE HAZIRLIKTA SİVİL TOPLUM KURULUŞLARININ
KURUMSAL KAPASİTESİ, EĞİTİM SÜREÇLERİ VE
KOORDİNASYON DİNAMİKLERİ: AVCILAR İLÇESİ ÖRNEĞİ
RİSKTEN DİRENÇLİLİĞE: YEREL STK'LARIN AFET HAZIRLIK
EKOSİSTEMİNDEKİ KONUMU VE GELİŞİM ALANLARI**

HAZIRLAYAN: Prof. Dr. Nilüfer NARLI

KURUM: BAHÇEŞEHİR ÜNİVERSİTESİ

TARİH: 10 TEMMUZ 2025

AFET ALANINDA ÇALIŞAN STK VE KAMU TEMSİLCİLERİ İLE ODAK GRUP ÇALIŞMASI RAPORU

Prof. Dr. Nilüfer NARLI

Yer ve tarih: Avcılar Belediyesi Sosyal tesisler, Firuzköy, 02.07.2025

Moderatör: Prof. Dr. Nilüfer Narlı, Çağla Gürdal

BAU Sosyoloji Bölümü Araştırma Ekibi: Oguzcan Karakaya, Cansu Sarıca

GİRİŞ

Afet risklerinin giderek arttığı ve şehirleşmenin yoğunlaştığı günümüzde, afetlere karşı dirençli kentler inşa etmek, sadece altyapısal düzenlemelerle değil, aynı zamanda toplumsal katılımı, sivil toplumun gücünü ve kurumlar arası iş birliğini önceleyen bütüncül bir yaklaşımla mümkündür. Bu kapsamda yürütülen bu rapor, İstanbul'un deprem riski yüksek ilçelerinden biri olan Avcılar'da, afetlere hazırlık süreçlerinde sivil toplum kuruluşları (STK) ve kamu kurumlarının rollerini, ihtiyaçlarını ve iş birliği potansiyellerini analiz etmeyi amaçlamaktadır. Özellikle yerel düzeyde afet farkındalığı, eğitim ve gönüllülük sistemlerinin güçlendirilmesi, kolektif dayanıklılığın artırılması açısından önemli çıktılar sunmayı hedefleyen bu çalışma, sahadan elde edilen bulgulara dayalı olarak politika yapıcılara ve uygulayıcılara yön gösterici niteliktedir.

Tablo 1: Odak Grup STK ve Kamu Sektörü Katılımcıları Bilgisi:

Katılımcı Ad Soyad	Cinsiyet	ST Adı	Görevi	İletişim
Gülten Yarbasan	Kadın	Avcılar Rumeli Blkn. Kadınl. Derneği	Başkan	553 362 28 39
Dilek Çorapçı	Kadın	Beş Nokta Otizm Yaşam Derneği	Başkan Yrd.	532 230 45 32

Ayşegül Aydın	Kadın	Beş Nokta Otizm Yaşam Derneği	Başkan	532 132 17 18
Yalçın Arpat	Erkek	AKOM	Kaynak Yönetimi	530 607 36 13
H. Murat Yılmaztürk	Erkek	AFAD	Şef	505 290 26 50
Banu Korkmaz Çelik	Kadın	Avcılar Tokatlılar Derneği	Başkan	505 642 27 61
Okan Yüksel	Erkek	Şehit Aileleri Derneği	Başkan Vekili	535 932 23 29
Sibel Okumuş	Kadın	Şehit Aileleri Derneği	Başkan	532 153 13 72
Ahmet Yılmaz	Erkek	Kızılay	Personel	534 849 96 88
Serdar Yılmaz	Erkek	Kızılay	Yönetim Kurulu Üyesi	541 412 63 26

METODOLOJİ

Bu çalışma, BAU Sosyoloji Bölümü tarafından yürütülen "Afete Dayanıklı Şehirler" projesi kapsamında, 2 Temmuz 2025 tarihinde Avcılar Belediyesi Sosyal Tesisleri'nde gerçekleştirilen bir odak grup görüşmesine dayanmaktadır. Odak grup çalışmasının moderatörlüğünü Prof. Dr. Nilüfer Narlı ve Çağla Gürdal üstlenmiş, veri kaydı ve analiz sürecinde Oğuzcan Karakaya ve Cansu Sarıca görev almıştır.

Katılımcı grubu, Avcılar ilçesinde afet alanında faaliyet gösteren farklı sivil toplum kuruluşları temsilcileri ve kamu kurumu yetkililerinden oluşmaktadır. Görüşmede, yapılandırılmış bir rehber doğrultusunda afet eğitimi, toplumsal katılım, yerel yönetimlerle iş birliği, mekânsal planlama, dijital çözümler ve yönetim başlıkları altında bilgi toplanmıştır. Katılımcıların deneyimleri ve önerileri, tematik analiz yöntemiyle sınıflandırılarak raporlaştırılmıştır.

ODAK GRUP ARAŞTIRMASI BULGULARI

1. Eğitim ve Farkındalık Süreçleri

1.1 Temel Eğitim Modülleri

Katılımcılar, afet eğitimlerinin yalnızca bilgi aktarımına değil, uygulamalı öğrenmeye dayanması gerektiğini vurgulamıştır. Eğitimin içeriğinde alet kullanımı ve saha senaryolarına dayalı uygulamalar yer almalıdır. Kadınlar ve çocuklara yönelik özel eğitim modüllerinin geliştirilmesi, cinsiyet duyarlılığı ve kırılgan grupların ihtiyaçlarına göre yapılandırılması gerektiği dile getirilmiştir.

“Şok anı” eğitimiyle olay anındaki doğru davranış biçimlerinin öğretilmesi gerektiği belirtilmiştir. Uygulamalı eğitimlerin hafta sonu gerçekleştirilmesi önerilmiş, böylece katılım oranının artacağı ifade edilmiştir.

Afet sonrası süreçlerde ihtiyaç duyulan beslenme, barınma, tahliye, arama-kurtarma ve psikososyal destek gibi konuların ayrı başlıklar altında, derinlemesine ele alınması gerektiği aktarılmıştır.

Ayrıca, sokak köpeklerinin eğitimi ya da arama kurtarma görevlerinde kullanılmak üzere K9 köpeklerinin hazırlanmasının uzman eğitimciler aracılığıyla planlanması önerilmiştir.

Toplanma alanlarına erişim konusunda halkın bilgilendirilmesinin eğitim yoluyla sağlanması gerektiği ifade edilmiştir.

Eğitim içeriklerinde aşağıdaki başlıkların yer alması gerektiği vurgulanmıştır:

- İlk müdahale
- Psikolojik ilk yardım
- Arama-kurtarma (saha senaryoları dahil)

1.2 Eğitimlerin Organizasyonu

Odak grup katılımcıları, her bir STK’nın hangi eğitim alanından sorumlu olacağını netleştirilmesini önermiştir. Eğitimlerin yerel düzeyde yapılandırılması (muhtarlar ve yerel kurumlarla iş birliği içinde) gerektiği dile getirilmiştir.

Toplum içerisinde lider bireylerin eğitmen olarak yetiştirilmesi gerektiği ifade edilmiştir. Eğitim veren kurumlarla doğrudan temas kurulmalı, mahalle irtibat ofisleri veya yerleşim bazlı eğitim merkezleri oluşturulmalıdır.

Her haneden en az bir kişinin zorunlu olarak afet eğitimine katılması hedeflenmelidir.

STK’lar, kamu kurumları ve belediyeler arasında ortak bir dil geliştirilmesi ve bu doğrultuda örgütlenme sağlanması gerektiği belirtilmiştir.

İl/ilçe düzeyinde birey, kurum ve STK’ların sürece hangi yöntemlerle dahil edileceğinin belirlenmesi önerilmiştir.

Ayrıca, çevrimiçi eğitim programlarının geliştirilmesi gerektiği ifade edilmiştir.

2. Toplumsal Katılım ve Dayanışma

2.1 Gönüllülük ve Eşit Katılım

Sivil toplumun daha yapılandırılmış bir yapıya kavuşturulması gerektiği dile getirilmiştir.

Afete hazırlık sürecine toplumun tüm kesimlerinin eşit şekilde katılımı sağlanmalıdır.

2.2 Kolektif Dayanıklılık ve Katılım

STK'ların afet süreçlerine etkin katılımı için kurumsal yapılar oluşturulmalı; her STK'nın hangi alanda faaliyet göstereceği belirlenerek buna uygun mahalle planlaması yapılmalıdır.

3. Yerel Yönetimler ve Kurumsal İşbirlikleri

3.1 Belediye ve Yerel Kurumların Rolü

Belediyelerin afet eğitimlerinde aktif rol alması gerektiği vurgulanmıştır. Ayrıca, afet sonrası müdahale ve planlama süreçlerinde belediyelerin etkinliği artırılmalıdır.

Mahalle düzeyinde afet iletişim planları hazırlanmalı; AFAD tarafından belirlenen konteynerlerin düzenli olarak malzeme dolumu ve bakımının yapılması için belediyeler ve yerel STK'lar arasında koordinasyon kurulmalıdır.

4. Mekânsal ve Altyapısal Boyut

4.1 Eğitim Alanlarının Seçimi ve Ulaşılabilirlik

Eğitim merkezlerinin kolay erişilebilir, güvenli ve kapsayıcı (engelli erişimi vb.) alanlarda olması gerektiği belirtilmiştir. Önerilen alanlar şunlardır:

- Kent evleri
- Navigasyon merkezleri
- Okullar

4.2 Yapısal Güvenlik ve Yeniden Yapılanma

Depreme dayanıklı olmayan yapıların paniği tetiklediği, bu nedenle mevcut yapıların denetlenmesi ya da güçlendirilmesi gerektiği vurgulanmıştır.

Barınma alanlarının afet sonrası kullanım işlevine göre planlanması önerilmiştir. Yerel risk haritalarının oluşturulması gerektiği de dile getirilmiştir.

5. Teknoloji Tabanlı Eğitim Çözümleri

APP tabanlı dijital eğitim platformlarının geliştirilmesi önerilmiştir. Bu platformlar aşağıdaki özellikleri taşımalıdır:

- Kullanıcı dostu arayüz
- Görsel ve işitsel içerik zenginliği
- İnteraktif senaryolar
- Yapay zekâ destekli, kişiselleştirilmiş rota önerileri
- Rozet sistemi, videolar, 3D öğrenme ve oyunlaştırma entegrasyonu

- Eğitim alanların kayıtlı olduğu bir veri tabanı
- Video izleme takibi sistemi (kullanıcı izlemeden geçememeli)
- Göz takip sistemi gibi ileri seviye doğrulama yöntemleri

6. Politika, Planlama ve Yönetişim

Katılımcılar, IRAP ve AFAD planları çerçevesinde afetin öncesi, sırası ve sonrasına yönelik farklı müdahale planlarının geliştirilmesini önermiştir.

İl ve ilçe düzeyinde tüm paydaşları içeren detaylı bir haritalama çalışması yapılması gerektiği dile getirilmiştir.

Bu rapor, afet risklerinin azaltılması, toplumsal dirençliliğin artırılması ve yerel kapasitenin güçlendirilmesi için STK ve kamu aktörlerinin birlikte geliştirdiği önerileri yansıtmaktadır.

EK: Katılımcı listesi ve imzalar

Afet Dayanıklı Şehirler - Avcılar Projesi Çalıştay Programı Katılımcı İmza Formu

Yer : İBB Firuzköy Sosyal Tesisleri
Tarih: 2 Temmuz 2025, Çarşamba
Saat: 10:00-15:30

Bu etkinlikte elektronik video kayıtlar ve form ile kaydedilecek kişisel bilgi ve diğer veriler iletilen kurum, organizasyon ve anlık amaçlarla istenmedikçe ayrıca sosyal medya paylaşımları için izniniz alınmaz. Formu alan kişi bilgi verirken diğer verileri kişisel verileri koruma kanunu (KVKK) gereğince saklayarak kullanmayacağına ve verileri başka amaçlarla kullanmayacağına taahhüt eder. Bu formu alan kişi, kişisel verilerinin alınması veya aktarımına ilişkin KVKK'ya ilişkin haklarını www.tic.gov.tr adresinde ve KVKK Kanunu'nda bulabilir. Bu formu alan kişi, kişisel verilerinin alınması veya aktarımına ilişkin KVKK'ya ilişkin haklarını www.tic.gov.tr adresinde ve KVKK Kanunu'nda bulabilir.

İSİM & SOYİSİM	CİNSİYET	STK/KURUM	GÖREVİ	E-POSTA	TELEFON	İMZA
+ Gülten Yarbasa	Kadın	Avcılar Kumeli	Başkan	gulten.yarbasa@gmail.com	0553 362 2839	Gulten
+ Dilek Çarşı	Kadın	Beykoz Kadın Der.	Başkan	dilekcarisi@hotmail.com	532 230 4132	Dilek
+ Ayşegül Ayar	Kadın	Beykoz Kadın Der.	Başkan	aysegulayar@gmail.com	532 132 1718	Ayşegül
+ Yalçın Arpacı	Erkek	Avcılar Kumeli	Başkan	yalcinarpaci@gmail.com	530 607 3665	Yalçın
+ İbrahim Kaya	Erkek	Yalova Derneği	Başkan	ibrahimkaya@gmail.com	0532 782 5119	İbrahim
+ H. Murat Yılmaz	Erkek	İstanbul AFAD	Şef	murat.yilmaz@afad.gov.tr	0505 780 7650	H. Murat
+ Banu Korkmaz Geliş	Kadın	Avcılar Tokatlılar Derneği	Başkan	banucelik@gmail.com	0505 642 2761	Banu
+ Okan Yılmaz	Erkek	Şehit Aileleri Derneği	Bşk. Üyesi	okanyilmaz34@gmail.com	0535 732 2729	Okan
+ Sibel Okumuş	Kadın	Şehit Aileleri Derneği	Başkan	sibelokumus@gmail.com	0532 153 1372	Sibel
+ Ahmet Yılmaz	Erkek	Kızılay Avcılar	Personel	ahmet.yilmaz@kizilay.org.tr	534 869 9688	Ahmet
+ Serdar Yılmaz	Erkek	Kızılay Avcılar	Yönetim Kurulu Üyesi	serdayilmaz@gmail.com	0541 612 6526	Serdar